

ד א מיי ק"ט מ"ג
אבות ה"י וי וכ"ו
מה' מלוכה ה"י סגנין
מן ואלוין פה עושה
ה"ט סגנין ע"פ ס"ח
ועו"ש ח"מ סימן קמ
סוף פ:
ד ב מיי פ"ז מהלכות
מדינה ה"א סגן לאלוין
רמב עו"ש י"ד סימן
רע"ב סוף פ:

אפי' תימא דברי הכל. דאפי' לרבנן דלאמרי שמיב לזה להחזיר
לזה דמי החוב שפרע בשבילו גבי מודר הגאה דהיינו מהני'
דיביב על מנת שלא לפרוע טסקין. כלומר דכשהלוה התנה עמו שלא
יחא כח בחבירו לכופו אלא כשיצאה הלוה יפרענו מדעתו הלכך כי
פרע ליה מדר לחרוה מוב דלע"ג

דאפשר דמודר משום כסופא פרע
ליה אפי'ה כיון דאי צבי לא פרע
ליה ללא מדי יביב ליה. למודר וכו'
תינת פורע לו חובו אלא שוקל לו
את שקלו היכי שרי אליבא לרבנן
איכא למומר דמתניתין לידהו
משכת לה ענון שקלה את שקלו
ונגבב או אכד משנתמה תרומה לדי
ה"ג פטור מלשלם כדתיב בהזבה
(ב"מ נו: ב) בני העיר שקלו את שקליהם
ונגבבו או אכדו את משנתמה
תרומה נשבעין לגזברים הלכך כי שוקל
מודר את שקלו מודי ללא מחייב זה
מודר קיהיב וקמ"ל שאע"פ שהיה
דרבן לפרוע ארוה שרי כיון שאין
הגזברים יכולין לכופו: גזירה שלא
לפרוע אטו לפרוע. כלומר דאי
לאמרי דמודר פורע לו חובו של
מודר בשלוה ע"מ שלא לפרוע איכא
למיגור דלמא פרע ליה אע"פ שוה
ארוה המודר ע"מ שיכפתו המלוה
לפרוע הלכך אי מהני רבנן ליה
גווגא דשרי אלא ודאי מן היא ומודר
בכל ענין. ובפרק גני דיני גזירות

(מכונת קח). מסקין בגווגא אחריתא דלמך התם נהי דהגאה לית ליה
כסופא מי לית ליה והא עמוד א"י ופירגם את אשורו דלמך דלמך
הגיה מעותיו על קרן הכזי כחב הרשע"א ז"ל דרוקא בזמפרט
שמתנת מעותות שמיב לה בעלה הוא נתן לה דכח"ג אמר חנן
דפטור אבל פרנס סתם חוזר וגובה לפי שכל המפרנס סתם אינו
מפרנס בחורות מתנה אלא בחורת הלוואה ונמלא שהיא אייבת לו
ומי שפרנס אותה גובה ממנה והיא גובה מעצלה וכמו שפרש"י
ז"ל בפרק לדיני גזירות גבי לוואה ואכלה מאי דלמך דאכלה והיא
נפרעת מעצלה ובעל חוב גובה ממנה והיא ראוה דמפרנסת סתם
לא אמרי' במתנה קיהיב אלא לשם רחמייה מודר לתוך שר
חבירו ונטעה שלא ברשות (כחזות פ. ב"מ קה.) דחייב בעל השדה
לשלם ולא כל הימנו שיחמר במתנה נתת לו ועוד ראייה מודגרת בירושלמי בפרק איזהו נשך חד בר נש אישאל לתבירה דיגריין אשריתיה
או ביטיה אמר ליה הב לי דינאי אמר ליה הב לי אגר ביתי אחא עובדא קמיה דר' אבה בר זבינא ומריקו ליה מאי דהוה חמי למשרייה
והכל דרלי' בשהעמידו סתם בחוק ביטוי מיידי' ולא בשהעמידו צפירוש בשכר דל"כ לא הוא אמר ליה איך הב לי כל דינאי דהוה
פרע ליה מה ששתנה עמו לתת לו בשכירותו וכן גמי ליכא למימר דמשום רבית קאלמר דל"כ הוה ליה למימר נכה לי אגר ביתי
אלמא המרה שחירו בחוק ביטוי סתם לא למתנה איכיוון אלא לשכירות וכוון שכן המפרנס אשת חירו סתם חוזר וגובה ממנו אלו
דבריו ז"ל. ואינם מחזורים לדעתיה רבה רגמי מוכח וההמה לא תחרי סתם לאו לשם מתנה קא' מכוון אפילו ליה המפרנס את אשת
חבירו סתם לתן הגיה מעותיו על קרן הכזי מוכח דרבי דללו בחורת מתנה קעבד מיהו סתמא ז' אדעמא דבעל נחית ואלא אישתא
ידיה שכבר הוא יודע שאין לאלהו ז' נכסים שיהא נפרע מהן אלא מעצלה ולא מסיק אדעתיה לומר שתחייב היא בהן כדי שתוכל
לגבות מעצלה ולהגבותו ללאו כולוה אישתי דינא גמרי' אלא סתמא אדעתיה דבעל נחית ומש"ה נהי דללו בחורת מתנה קעבד כדמכותי
הכל דלפילו לבני כהנים גדולים דלמרי' במפרנס את אשורו דישבט כמה הואי ויטול חסם היינו דעמא מאוס דלא עלה על
דעתו שתמות אשורו ברעב אבל בפרוע חובו מודר לתן דפטור דמאי אמר מפייהם הוינא ליה והוה מחיל לי ואמרין התם הגע
עלמך שהיה ביטוי משכוון מפייהם הוינא ליה ומהדר לי משכוני ונהי דבגמרא דלין לא סבירא לן הכי אליבא דבני כהנים גדולים דל"כ
לא הוא מלטרין לאיקמא לתתניתין בשלוה על מנת שלא לפרוע אפילו הכי נקטין מהא דירושלמי דחן אפילו מלוה שיש עליה
משכוון אמר דיין דבירושלמי אמר בפשיעות דמודר ליה רבנן (א) דחן בבתי אלמא שמיע להו דחן אמר הכי ונהי דלפרוה מגרמא דיין
בני כהנים גדולים לא מודר אפילו הכי גמריין מירושלמי דחן אמר אפילו בשלוה שיש עליה משכוון ובהא לא אשכחן איפכא בגמרא
דיין קנראה לי: מידע דנפשיה קא מהדר ליה. ולא מהני ליה מדי' אלא שמזביתו נוק אבידותו מעליו: דקא מהני ליה פרועה דרב
יוסף. דמי מהדר ליה אבידותו מפיטנר מלמידי ליה. פרועה לעני' שרועה כמה שהיה פטור מן המלוה ותלי לה בדרב דרבי דפליג
רבה ורב יוסף (ב"ב נו: ב) בשומר אכריה האי וי' כשומר שכר וכבידי ליה לרב יוסף דכיון דמפיטנר מלמידיב פרועה לעני'
שומר שכר הו': פרושה דרב יוסף לא שכיח. שיבא עני לישאל ממנו בזאתה שעה דנימא לא מהדר משום דמתהני מדי דמי האי'
גווגא כיון דלא שכיח לא הוה בכלל איכור הגאה ומיהו כיון דאפשר דלתי ומתהני מינה שומר שכר הוא עליה וחייב בגביה ואבידה:

(6) ז"ל לתן

דברי חנן היא רבא אמר אפי' תימא דברי
הכל גבי מודר הגאה דיהיב (6) על מנת
שלא לפרוע מאי חנן דתנן *מי שהלך
למדינת הים ועמד אחד ופירנס את אשתו
חנן אמר איבד את מעותיו נחלקו עליו
בני כהנים גדולים ואמרו ישבע כמה
הוציא וישל א"ר דוסא בן הרבנים כדבריהם
אמר ר' יוחנן בן זבאי *פה אמר חנן הניח
מעותיו על קרן הצבי רבא לא אמר כרב
הושעיא דקא מוקים לה למתניתין כד"ה
רב הושעיא לא אמר כרבא גזירה שלא
ליפרע משום ליפרע: מחזיר לו את
אבידתו: פליגי בה ר' אמיר ור' אסי חד
אמר לא שנו אלא בשנכסי מחזיר אסורין
על בעל אבידה רבי מהדר ליה מידעם
דנפשיה קא מהדר ליה אבל נכסי בעל
אבידה אסורין על מחזיר לא קא מהדר ליה
דקא(3) מהני ליה פרושה *דרב יוסף וחד אמר
*אפי' נכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר
מהדר ליה ומשום פרושה דרב יוסף לא שביח
תנן

דברי חנן היא. דלמך איבד מעותיו שאין למלוה על בעלה של זו
כלום הואיל ולא נתן ביטוי אלא חבירה ארי מעלו שפירגם את אשורו
שהוא חייב לוונה ה"ל כי פרע חובו אכרתי ארי הוא שאין לו
לפרוע (ג) על החוב כלום ולהכי שרי דאי כהנים גדולים דפליגי עליה
דחן היא כיון דלאמרי ישבע כמה
הואיל ויטול מן הבעל הכל גמי
סבירא להו כי פרע חובו יכול הפרע
לגבות מן הפרע ולהכי הוי הגאה
גמורה אם אין הפרע חוזר וגובה
ממנו ואסור: דיביב ליה ע"מ שלא
לפרוע. מזה דהשתא כי פרעו זה
לא הוי הגאה הואיל וחי צבני לא
מלי למיגבא מיניה כלום ושוקל לו
את שקלו גמי מוקמיין ליה לדברי
הכל כה"ג שאיש מענה לו כלום כגון
שהוא עמום שקל את שקלו וכגון
ליושלים ונגבב או אכד לאחר
שנתרמה הלשכה והאי לא נתחייב
באחריותו ולא היה לו לפרוע דהכי
קיי"ל (ב"מ נו: ב) בני העיר שקלו את
שקליהו ונגבבו או שאכדו אס נתרמה
התרומה נשבעין לשלוחן לגזברים
שאכדו ובעלים פטורים דתורמין
על האכדור ואם קורס שנתרמה
הלשכה נשבעין לבני העיר לפיקך כי
חזר האכדור ופרע שקלו מותר דלא
מהנה ליה כלל: משום לפרוע. דהתם
אי הוה פרע חובו מזה מהני ליה:
חובו הנאה נפקדש. מזה בגמרא:

לא שנו. דמחזיר לו אבידתו או כלל שכנסתו מחזיר אסורין על בעל
אבידה שהמחזיר הדירו מנכסיו: דמי מהדר ליה מידעם דנפשיה
קמהדר ליה. ולכיה הגאה שאינו מהנהו מנכסיו כלום: אבל
נכסי בעל אבידה אסורין על מחזיר. דמחזיר מודר מצעל אבידה
לא מלי מהדר ליה אבידתו משום דאי מהדר ליה הוה מתנהני
מצעל אבידה: פרוטה דרב יוסף. דלמך רב יוסף העוסק
במלוה פטור מן המלוה ולא צבי למיבא ליה פרוטה לעני' בשביל
אותה מלוה שמקיים הלכך אין מחזיר לו אבידתו: פרוטה דרב יוסף
לא שמי'. דלא שכיח כה"ג דלהוי שביוק ולא יביב פרוטה לעני' בשביל
אותה מלוה ולא מתנהני מיניה כלל לפיקך מחזיר לו אבידתו:
מקום
הפול סתמא אשריתיה
לחזר אפילו
הפול סתמא אשריתיה
לחזר אפילו

התחזיר אינו יכול לקבל ממנו שכר ובעל אבידה אסור לקבוע: אלא לתאן בשנכסי המחזיר אסורין
על בעל אבידה דוקא כהכי איידי מתניתין תמאי מפול הגאה נפקדש: תחלה. על דך לחז ענון
אם אין התחזיר דלא לקבל שכר ובעל אבידה אינו יכול לנכסו בלכך מפול הגאה נפקדש והוא ללא קמני
יקבל התחזיר שכרו משום דכולה מתניתין איידי בתחזיר בתמא דמאי קמני כתיבא מחזיר לו אבידתו
היינו בתמא דאי בשכר פשיעה דהוא נכסי בעל אבידה ומתריס הלכך כתיבא מחזיר לו איידי בתחזיר
בתמא ולהכי מפול הגאה נפקדש: כגון (א) דרב אלחנן

חבונות מה

ב"ב נו: ב"מ כ"ט. פ"ב.
שמות מה:

פ' הרא"ש

חן היא. דלמך איבד
את מעותיו ואינו יכול
לומר את מוצר פרעמי
שם לו וה"ה ה"ל לכל
חוב שטעלו וממד זה
ופטור זה לא אמר לו
הלוי אינו חייב
כלום ואינו זדלו
כפיהו לשם הלוואה ללא
הלוה כי פרעיה גמי
לשם מחילה ללא מודי
קיהיב ליה: ע"מ שלא
לפרוע. עד שיעלה
לפרוע מעצמו אבל לא
יכול לומר הלכך לא
מפיל ליה מדי. כי
כתיב ז"ל כפ' בתוך
המקדש: (ב"מ עו.)
דנפשיה קמהדר ליה.
מזה בעלמא קעבד
והא מהני ליה מדי:
גבי ליה פרוטה דרב
יוסף. דלמך נפקד
התפקיד (ב"מ עו.)
דנפשיה קמהדר ליה
הואיל אפילו לא
קעבי למיבא ריפתא
למי אס יודמן לו עמי
שטעה שהוה סבוק
בשמירת האבידה כגון
לפטור דהעוסק במלוה
פטור מן המלוה וכן
מי הכא שטעה שהוא
ח"ז מזה איידי לבטוח
פטור מן האדקה:
פירושה דרב יוסף לא עמי
שכיח. שזדמן לו עמי
בחסות שטעה*: בשלמא
למאן דלמך קא
בשנכסי בעל אבידה
אסורין על המחזיר.
פירוש ששטייה מודרין
ח"ז מזה איידי דקמני
מפול הגאה נפקדש
במחיל אשריתיה